

آبونه شرائطی : هر یر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلتی
(۲۲۵) ؛ ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلتی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷،۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خانه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

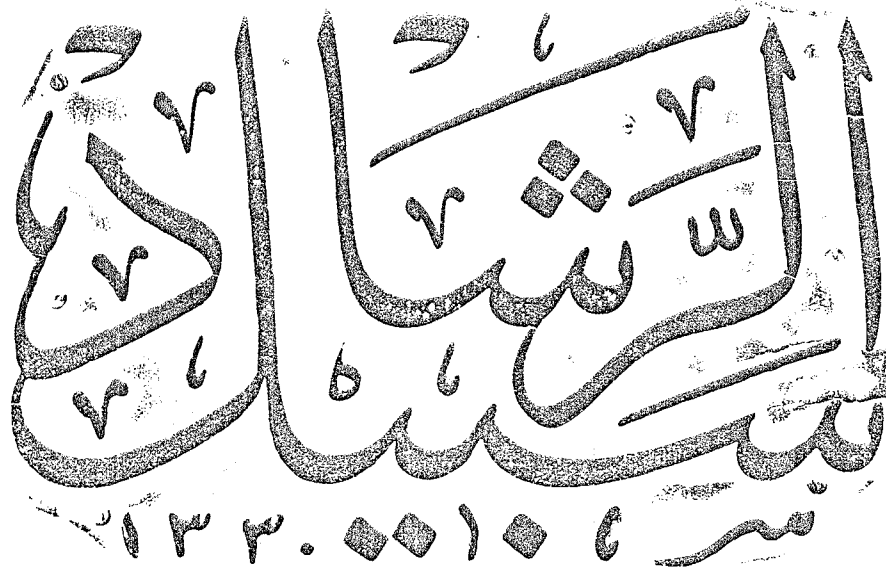
مسلمه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدلن
یازیر اطاده اولتماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب و مدر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

آبونه : تیریلر
غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی وآبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلیرک
فرانسزجه یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندردلیکی زمان ندیه
دائر اولدیفی ییلدیرلی
رجا اولنور

شعور دنیان بر قدرت روحیه وارد و بن عالم اجسامی انجق بونک سایه سنده تثبیت ایدہ بیلورم .

ایکنجیسی: شعورمک خارجہ دکل، کوزمدہ و یادماغمدہ کی انطباعنہ تعلق ایتسیدر کہ یالکز فنون فیزیقیہ نقطہ نظرندن دوشونلر بوتلقی بہ صابلا تمشلدرہ فقط بوتقدیردہ بزم خارجزدہ طبیعت و عالم اجسام نامندہ بر حقیقتک موجود اولد یغنی ادعا ایتک ایچون برسبب قالمہ جق وادراک خارج مسئلہ سی برعما اولہ جقدر . بوتلقی ایلہ برابرده شعورمنی انکار ایدہ جک اولورسہ ق سوفسطائیلردن دہا غریب بر عالم عدم ایچندہ بولسورز دیمکدر .

شمدی نتیجہ بی آلم :

انساندہ اولابر حس، بر شعور، بر روح وارد؛ ثانیاً بتون میخانیکیت و اجسام عالمی بزم بوشعور سایه سنده تجلی ایدیور . بناءً علیہ علم نقطہ نظرندن ایکی نوع واقعات وارددر . بریسی بئلکمزہ، «انا» مزہ عائد اولان واقعات انفسیہ، دیگر یزدہ (لانا) یہ، خارجزدہ و اطرافزدہ عائد اولان واقعات آفاقیہ و جسمانیہ در . بوایکی نوع واقعاتک ایکسی دہ حادثات شعوریہ مزده داخلدر . او حالہ روحانی انسانی طی ایتدیکمز آندہ هریشی طی ایتش اولہ جفز و میخانیکیت عالمندہ بر فکریمز بولمہ جقدر . بویله اولنجه بتون کائناتک مبدأ اول وعات اولاسی تحری ایدرکن، یالکز میخانیکیتک دکل، حادثات روحانیہ نک دخی اوصافہ حاکم برمبدأ آرامق مجبوریتندیز . بتون شوکائاتی حسسز، مرحمتسز بر طبیعتہ دکل، عالم السر و الحفایا بر ذات اجل و اعلا یہ تسلیم ایتک احتیاجندہ یز کہ بونی ایلری دہ بر آرز دہا ایضاح ایتک ایسترز .

تورکجه قرآن

نامندہ کی کتابک صامبی جمیل سعید بک

بک افندی، «تورکجه قرآن کریم» نامیلہ اورتہ یہ آتدیفکیز اثری او قودم سزی طایما قلملہ برابر بواثریکیزک دلالیلہ علوم اسلامیہ ولسان قرآنہ قطعاً واقف اولمدیفکیزہ حکم ایتدم . فی الحقیقہ ذات عالیلرینک نقطہ نظرلرینہ کورہ علوم اسلامیہ ولسان قرآنہ واقف اولمیان بر ذات دہ قرآنی ترجمہ ایدہ بیلر مش . لکن بویله بر ترجمہ «علم هیئت» بیلیمین، اوکا عائد مقدماتی کورمہ مش اولان بر آدمک فرانسیز جہ دن لسان یاردیمیلہ تورکجه یہ نقل ایدہ جکی بر «هیئت» کتابنہ بکیزہ مزمی؟ شہ یوق کہ اونی نہ ترجمہ ایدن، نہ دہ او قومق زحمتنہ قاتلانان زواللیلر آکلا یہ بیلرلر . ذات عالیلری طرفندن وجودہ کتیریلن «تورکجه قرآن» نامی ویریان ترجمہ دہ مع الاسف ایشته بویله در .

«قرآن» آنجق کتابک منزک اسمی اولدینی و بوندن باشقہ سنہ

ومع هذا بوندن طولای کندی شعورسز لقاری و عقلسز لقاری دہ ادعا یہ جسارت ایدہ میهرک، «ایشته شعور، دماغک وظیفہ سی اولان شوحرکی انطباعاتن عبارت اولہ جق» دیمشلدرد کہ بویله دیمک شعورسز لقاری برنوع اعترافدن باشقہ برشی دکادر . کورمیورلر کہ میخانیککی و یادروی حرکت نامی ویریان شیلر، شعورلرک معطیاتی درلر، شعور یوقسہ ویا یالانجی ایسہ اوحرکتلر، او جسملر، دها اول یوق ودها اول یالاندلر . شعور «بن» دہ، او برلری بنم ایدہ، اوکمدہ ویا آرقہ مندہ درلر . بناءً علیہ عالم اجسام، عالم ارواحہ نظراً طبیعی دکل، مابعدالطبیعی بر موقعندہ درلر . بزم حسلریمز سایه سنده اجسامک موجودیتلرندن خبر ار اولیورز و بو خبردار اولیشیمزدہ ایکی تعلق وارددر : بریسی شعورمنک بالذات اجسامہ تعلق ایتش بولمسی، ایکنجیسی دہ اجسامک کندیلرینہ دکل، بزدہ حرکی انطباعاتلرہ حصولہ کتیردکاری تأثیرلرینہ، رسملرینہ تعلق ایتسیدر . بونلردن برنجیسی: ظاهر اولان حس عامدر کہ شعورمنک بزم ایلک تلقینی بویله در . او بزم اجسامی کندی انکشافک واروب طایاندینی برحد مقاوم اولہرق طاییدر .

هرکس مثلاً قارشوسندہ کی برواپوری مشاهدہ ایدرکن او واپارک رسمنی دکل، کندیسنی کوردیکنه قاعددر . فی الواقع شعورمن، مرئینک ضیا ایلہ کان وکوزمزدہ انطباعاتن رسمنہ تعلق ایتسہ ایدی کوزمزدہ کان ضیا مخروطنک یالکز حدقہ مزده رأسی ادراک ایدر جک وقاعدہ سندن اصلاً خبردار اولمہ جق ایدک . واوزمان بن قارشمدہ کی کمی بی برطاغ کبی دکل، حدقہ مندہ کی مرسمی قدر وسینک کبی برشی کورہ جکدم . او حالہ بن قارشمدہ کی جسمی کوررکن واونی ضیا ایلہ کورویورسہ م ضیانک بنم کوزمزدہ کی اوچنہ کورہ دکل، او جسم طرفندہ کی قاعدہ سنہ کورہ کوریورم . دیمک کہ بن کوردیکم شینک دماغمدہ کی انطباعنہ متعلق برحس، بر شعور ایلہ قالیورم، بلکه او انطباعات روحندہ بر تنبیہ وظیفہ سی کورویور و بندن خارجہ و ضیانک قاعدہ سنہ و منبع انعکاسنہ دوغری بر شعور قدرتی فیروایور . واحتمال کہ خارجزدہ بر حرکتدن عبارت اولان ضیانک وجدانمدہ پارلاق بر شعشہ ایلہ تجلیسی بوشعور قدرتنک انضمامدن حاصل اولیور .

اگر اجسامک هپسنی بولندقاری حجمندہ کورده میورسہ م، بوده شعورمک قاعدہ مخروطہ قادر اوزانہ میوب آرادہ کی بر مطلقندہ قالمسندن نشأت ایدیور دیمکدر . بوتقدیردہ ایسہ شعور کندی موضعندہ کی حجمنہ دکلسدہ، دماغمدہ انطباعاتن رسمندہ دکل، بایک فضادہ ضیانک حامل اولدینی بر صورتندہ در کہ بونلرہ صوفیہ کرام (مثل معلقہ) نسیمہ ایدرلر .

شمدی جسمک محسوساتنہ کیفیت تعلق بویله ایسہ قارشومندہ اخذ موقع ایدن اجسام و حرکات میخانیکیه و دوریه مقابل بنددہ

قرآن اطلاق ایدیلیمیه چکی علوم اسلامییه مهم بر بحث در . مع مافیه اثریکزه «تورکجه قرآن کریم» نامی ویرد کدن صکره بونک بر ترجمه اولدیغنی سویلیور ونه مقصدله ، نه صورتله ترجمه ایدیلدیکنی شویولده ایضاح ایدیورسکنز :

۱) «یروزنده تورکجه تکلم ایدن میلیونلرجه مسلمانلره بریادکار براقش اولق اوزده قرآن عظیم الشانی کرک عربجه سندن و کرک متعدد تورکجه تفسیرلندن تبع ایدرک عیناً ترجمه وتورکجه شیوه سیله معنائک حرفیاً محافظه سینه غیرت ایلدم .

۲) «متعدد ترجمه لر و تفسیرلر قاریشیدیرلق صورتله میداته کتوردیکم بوترجه نک متن اصله مطابق اولدیغنه قائم .

۳) «عربجه بی عیناً تورکجه اوله رق بیلدیردم و بونی محکمه ده بر شاهدک افاده سنی عیناً ترجمه یه مجبور اولان محلف برترجمانک وظیفه سی کی تلقی ایلدم .»

۴) «مترجمک مغلق ویا مهم نقاطی ایضاح ایتکه صلاحیتی یوقدر .»
 بک افندی ، مادام که بونک اصلنه مطابق بر ترجمه اولدیغنی بک قوتلی برافاده ایله ادعا ایدیورسکنز؛ شو حالده بزمده اثری بونقطه دن تدقیق ایتمه من ایجاب ایدیوردی . ناصیل که اولیله یابدق و اثری قرآن عظیم الشان ایله قارشیلشدیردق . دیورسکنز که :

«قرآن عظیم الشانی کرک عربجه سندن و کرک متعدد تورکجه تفسیرلندن تبع ایدرک عیناً ترجمه وتورکجه شیوه سیله معنائک حرفیاً محافظه سینه غیرت ایلدم .»

خایر بک افندی، سز قرآن عظیم الشانی نه عیناً ترجمه ایتمش سکنز، نه ده معنائک حرفیاً محافظه سینه غیرت ایلمش سکنز . بونک هیچ بریسی یاپامش ، یاخود یاپاماش سکنز . احتمال که سز بو افاده کزده صمیمی سکنز، قرآن کریمی عیناً ترجمه وتورکجه شیوه سیله معنائی حرفیاً محافظه ایتدم ظن ایدیورسکنز . فقط قرآن کریم ایله قارشیلشدیریلدینی زمان بالذات ترجمه کز بو افاده کزی تکذیب ایدیور . احتمال که سزک ترجمه ایتدیکنک متن، بزم بیلدیکنم متن منزل دکل ده باشقه برلسانده یازلمش متن در . بلکه باشقه برلسانده کی یا کلاش بر قرآن ترجمه سی عیناً تورکجه اوله رق بیلدیرمش و بونی کندی ادعا کز وجهله محکمه ده برسی ایتدیکنک عیناً ترجمه یه مجبور اولان محلف برترجمانک وظیفه سی کی تلقی ایلدم . چونکه بوترجه قرآن عظیم الشان ایله قارشیلشدیریلدینی قوتلی افاده کزده نظر دفته آلتیرسه کرک محکمه ده کز ایتدیکنک تهست آلتنده براقامق ، کرک ذات عالیلرینی یالان چیقارماق ایله حکم ایتیه مجبوری حاصل اولور . ترجمه کزک متن ایله مطابق اولدیغنی اثبات ایچون اوزون اوزادی به تدقیق لاعلی التعیین بر صحیفه بی آچهرق بر آزاو قومق کافیدر . ایشته لاعلی التعیین بر صحیفه آچورم : (۷۱۶) نجی صحیفه در . کوزیمه «سورة التکثار» ک ترجمه سی اولق اوزره بر آرایه کتیریش اولان عبارله تصادف ایتدی .

اولا «سورة التکثار» ی «جمع اموال هوسی» دی به ترجمه

ایدیورسکنز . عجبا بو ترجمه «سورة التکثار» ک ترجمه سی میدر؟ ا کر بونک ترجمه سی دی به جک اولورسه کز سزه صوریورم : «کثرته تفاخر» معنائنه اولان بر کله بی «جمع اموال هوسی» دی به ناصیل ترجمه ایدیورسکنز . بونی ناصیل اویدوردیکز ، و سکره هانکی جرئتله بوکا عیناً ترجمه دیورسکنز ؟ ده صکره هیچ برلسانه ترجمه ایدیلیمیه قاعده عمومیه مقتضاسندن اولان براسم خاصی ترجمه ایتک ، هم ده محرف برشکلده ترجمه ایتک صلاحیتی نره دن آلدیکز ؟ مهم نقاطی بیله ایضاح ایتیه کنیسنده بر صلاحیت کورمه ین ذات عالیلری «سورة التکثار» اسمی ناصیل ترجمه ایتمش ویا لکز «تکثار» دن یوقدر عبارته ی ناصیل چیقارمش در ؟ ایشته بونلری دوشونیورم ده عیناً قرآن کریمی دکل ، باشقه بر کتابی ترجمه ایتمش اولدیغکنزه قانع اولیورم . سورهلری بویولده ترجمه یه قالفیشان بر ذاتک کنیدی اسمفده «کوزل مبارک» یاخود «أریدلمش ایچ یاغی مبارک» دی به ترجمه ایتمش ده موافق اولمازمی ایدی ؟ قرآن کریمک هر کله سی حقنده اوزون اوزادی به ایضاحات ویرن مفسرلرک سوره اسملرینی اولدینی کی یازملرندن واونلری هیچ تفسیر ایتمه ملرندن برشی آ کلامادیکزمی ؟ . «سورة التکثار» ترجمه سنده کی تحریفانه بو صورتله اشارت ایتدکن صکره بوسوره نک برنجی آیتی تدقیق ایدلم .

«الهاکم التکثار حق زرم المقابر» آیت کریمه سی عیناً شویله ترجمه ایدیورسکنز :

«اموالکزی تکثیر ایتک آرزوسی مزاره کیدنجه به قدر سزی تعقیب ایدیور .»

بک افندی، ادعا کزده نظر ابو عبارله لر آیت کریمه نک عیناً ترجمه سی در . زیاده ونقصان یوق ، دکل ؟

اولیله ایسه شمیدی سزه صوریورم : ترجمه ده کی بو کله لری نره دن بولوب چیقاردیکز ؟ . «آرزوی» آیتک هانکی کله سندن آلدیکز ؟ «تعقیب» ی ناصیل اویدوردیکز ؟ . حق «تکثیر ایتک» عبارده سی هانکی کله نک ترجمه سیدر ؟ . عیناً آیت کریمه بی ترجمه ایله مکلف اولان، حق آیتده کی مهم نقطه لری ایضاح ایتیه بیله صلاحیتی خارجنده کورن ذات عالیکزه ، دکل آیت کریمه ده ، تفسیرلرده بیله کورولمه ین بو کله لری ، بو یا کلاش معنائی نره دن ترجمه ایتدیکنز ؟ . بن دیورم که : بو ترجمه نک یوقاریده کی آیتله هیچده مناسبتی یوقدر . تمامیه اویدورمه در . مسئله ده زیاده توضیح ایتک ایچون آیت کریمه بی سزکله برلکده تحلیل ایدلم : «الها» لهودن در . لهو ، انسانی مهم و لازم اولان وظیفه لرندن منع ایدن شیلرله مشغول اولق معنائنه در . «الها» یهوده شیلرله اشغال ایله مکدر . بناء علیه «الهاکم» دیمک ، «سزی اشغال ایتدی» دیمکدر . «تکثار» کثرته ، چوققلقه تفاخر ایتک ، اوکونمکدر . شو حالده «الهاکم التکثار» : «کثرته تفاخر سزی اشغال

التباری فی الکثرة والتباهی بها [۵]. «الهاکم التکاثر = اشغلتکم التفاخر بالعدد وبالمال والجاه والاقرباء [۶]. «الهاکم التکاثر = شغلتکم التباری فی الکثرة والتباهی بها فی اموال والاولاد عن طاعة الله [۷]. «الهاکم التکاثر = ای اشغلتکم المفاخرة والمباهاة والمکثرة بکثر المال والعدد والمناقب [۸]. «الهاکم التکاثر = ای اشغلتکم التفاخر بکثرة الاموال والرجال عن طاعة الله تعالى [۹]. «الهاکم التکاثر = شغلتکم المباهات والمفاخرة والمکثرة بکثر المال والعدد عن طاعة ربکم وما یخیکم من سخطه [۱۰]. «الهاکم التکاثر = شغلتکم عن طاعة الله التفاخر بالاموال والاولاد والرجال [۱۱]. «الهاکم التکاثر = التغلب فی الکثرة والتفاخر بها [۱۲]. «الهاکم التکاثر = شغلتکم واذهلکم التفاخر [۱۳]. «ای شغلتکم التباری فی التکاثر بالاموال والاولاد والتباهی والتفاخر بکثرتها عن طاعة الله تعالى والتغلب فیها [۱۴]. «ای شغلتکم التباری فی الکثرة والتباهی بها [۱۵]. «ای شغلتکم المفاخرة والمباهاة بکثرة الاموال والاولاد عن توحید ربکم وطاعته [۱۶]. «شغلتکم التباهی بالکثرة [۱۷]. «الالهاء الصرف الی الله والاهو الانصراف الی ما یدعو الیه الهوی. التکاثر التفاخر بکثرة المناقب [۱۸]. «الهاکم» شغلتکم واصله من الله وهوی یاهو بمعنى غفل. «التکاثر» ای التباهی بالکثرة [۱۹]. «الهاکم التکاثر — قد شغلتکم التفاخر والتباهی بکثرة الانصار والاتباع [۲۰]. «الهو ما یشتغل الانسان عما ینبیه... ینال الهاء کذا ای شغله مما هو اهم الیه قال الهاکم التکاثر [۲۱] «الهاکم التکاثر = کثرته مباهات سزی اشغال ابتد حق که احیا کز عددی استقام بدن صکره مقابره رجوع ایتدی کز که اموات کز کثرته مباهات ایدمه سز [۲۲].

المهم لغت کتابلرندن «لسان العرب» ده، قاموس ده، اقرب الموارد ده، کلیات ابی البقاده، مختار الصحاح ده، حق اختریده «الهاکم» نک «اشغاف»؛ «تکاثر» ک «تفاخر» معنانه اولدی فی ده مصم حدر.

ایشته شو دلائل علمیه استناداً دیورز که: «اموال کزنی تکثیر ایتک آرزوسی مزاره کیدنجهیه قدر سزی تعقیب ایدیور» شکنده کی ترجمه کز، «الهاکم التکاثر حق زرتم المقابر» نظم جلیلتک ترجمه سی دکل؛ بلکه «امنیة تکثیر اموالکم تعقبکم حق تدخلوا الی القبر» طرزنده بر عبارته نک ترجمه سیدر. بویه بر عبارته ایسه قرآن کریمه قطعاً یوقدر.

صکره «کلا سوف تعلمون ثم کلا سوف تعلمون» نظم جلیلی و لکن اوکره نه جکسکز ا صوکره ینه اوکره نه جکسکز «دییه ترجمه ایدیورسکز. بو ترجمه نک نظم جلیل ایله درجه مطابقتی سویه مهیه آرتق لزوم کورمیورم. فقط هیج اولمازسه شیوه سی محافظه ایدملی و تورکجه مزی بویه مسخره برقیافته سو قاملی ایدیور، دکل؟ بو عبارته لری کوردکجه انسان شاشیروب قالیور. بوناسل افاده؟ بوندن نه آ کلاشیلیر؟ دییه کندی کنندینه صوریور. اساساً قرآنده کی بو کیبی تعبیرات علمیه نک ایچندن چیقامدیغی کز بر درجهیه قدر آ کلامش اولاجکسکز.

[۵] کشاف. [۶] تفسیر کبیر. [۷] تفسیر مدارک. [۸] تفسیر خازن. [۹] کواشی. [۱۰] معالم تنزیل. [۱۱] تفسیر جلالین. [۱۲] روح البیان. [۱۳] تفسیر ابی الیث. [۱۴] فتح البیان. [۱۵] آلوسی. [۱۶] نعمت الله. [۱۷] تفسیر صافی. [۱۸] تفسیر مجمع البیان. [۱۹] صفوة العرفان. [۲۰] تفسیر القرآن الحکیم. [۲۱] راغب اصفهانی. [۲۲] تیان.

ایتدی «معنانه در». «زیارت» موتایی ذکر و تعداد ایچون مقساره کیده کدر. تهکما زیارت تعبیر اولونمشدر. دیگر بر معنای ده اولمک، قبره کیرمکدر. شو حالده «الهاکم التکاثر حق زرتم المقابر» آیت کریمه سنک معنای منبی شو دیمک اولور: «کثرته تفاخر سزی بهوده اشغال ایتدی ده قبرله بویه کیتدی کز» [*].

شیمدی برده بوسوره جلیله نک سبب نزولنی کوردم معلوم اولدی فی اوزره آیات کریمه نک اسباب نزولی بیانمسی معنای حقیقینک کرکی کی تظاهرا یتسمنه سبب اولور. بناء علیه سورة جلیله نک سبب نزولنی ده عرض ایدیورم: انصاردن ایکی قبيله بربر لریله معارضه و یکدیگرینه قارشى جو ققلقه تفاخر ایدر لردی. «قبيله من سزدن چوقدر، بزم حرب و ضربه مقتدر آدم لری سزدن دها فضلده در؛ مالز زیاده در» کی قوری لافلرله مشغول اولورق بودیدی قودی ایله غلبه تأمیننه جالیشیرلر و اصل کندی لرینه دنیا و آخرتده فائده ویره جک شیلر دن غفات ایدیور لردی. حیاته اولانلری صایمق صورتیله بر طرف غلبه ایدنجه دیگر طرف «بزم اولولری میزی ده برابر صایکز؛ چونکه فلان وقتده حرب طولا یدسیله بزدن چوق اولدی» و قبرله قدر کیدرک «ایشته شو بزم قبيله دندر، شوده بزدندر» دییه رک اولولری فی ده صایمق صورتیله غلبه ایتدی لری. بناء علیه سورة جلیله بویه قوری دیدی قودی لره اضاعه وقتک بوشلغنی و بویه تضییع اوقات ایله اوامر الهیه دن، دنیا و آخرت ایچون سعی و عملدن غفات ایدنارک چوق کچمه دن جزای سزالرینی کوره جکلرینی غایت بلیغ بر صورتده افاده ایدیور و بویه اضاعه اوقاتدن زجر و منع ایدیور. «تکثیر اموال آرزوسی» معیوب برشی دکل که، قرآن بزى بوندن منع ایتسون ا بالعکس بونکله امر اولونمقده یز.

المهم لغت کتابلرندن «لسان العرب» «باقیکز» «قاموس» «باقیکز»، «مختار الصحاح» «باقیکز»، «اقرب الموارد» «باقیکز»، «کلیات» «باقیکز»، حق اخترییه باقیکز، کوره جکسکز که «الهاکم» شغلتکم «تکاثر» ده کثرته تفاخر معنانه در. صکره عریجه، تورکجه تفسیر کتابلرینه باقیکز؛ ینه بویه کوره جک و ترجمه کزک محرف اولدیغنی آ کلایه جکسکز. معنایه سزی تفسیر لری، لغت کتابلرینی قاریشدی ر مق زحمتدن قورتارمق ایچون الک مشهور و معتبر لغت و تفسیر کتابلرینک عبارته لرینی بورایه عیناً نقل ایدیورم:

«الهاکم التکاثر = شغلتکم التفاخر بالحسب والنسب [۱]. «الهاکم التکاثر = الهاکم المباهاة بکثرة المال والعدد عن طاعة ربکم و عما یخیکم من سخطه هلیکم [۲]. «الهاکم التکاثر = ای شغلتکم التباهی بالکثرة [۳]. «الهاکم التکاثر = ای شغلتکم التغلب فی الکثرة والتفاخر بها [۴]. «الهاکم التکاثر = شغلتکم [*] زارتک ایکنجهی معنانه کوره ده آیتک معنای شودر: «کثرته تفاخر اولونجهیه قدر سزی اشغال ایتدی.»

[۱] تفسیر ابن عباس. [۲] تفسیر ابن جریر. [۳] قاضی بیضاوی. [۴] ابوالسعود.

